

LÁSZLÓFFY ALADÁR

Nyitott ablak

*Ömlik az eső. Mint a parton
az öngyilkost, még visszatartom
lélegző lelkem, hogy nevetve
magát nehogy a vízbe vesse.*

*E víz tavasz, már, égi lőre,
ömlik a térre, temetőre,
zengő, nagyhangú, higan, bőven,
de otthon van már az időben.*

*Egy perccel, órával korábban
mint lepke-ernyő ronda bábban,
gyűrótt felhőkben szundikálva
készült kinyílni a világra.*

*De mint a csillag Betlehemnek,
titokzatos jele van ennek,
a mindenévi nagy tavasznak:
a halk hidegek még havaznak,*

*a melegek már gyúlnak szépen
rügyben, sziromban, szenvedélyben.
Eső, te boldog, tiszta semmi!
Na most, így kéne megszületni...*

A föld

*Kié a föld, ha majd én nyugszom benne,
kié volt, mikor hagyott megszületni?
Mintha a tájnak egyéb dolga lenne,
mint szent porából ezt is megengedni,*

*ahogy ad követ, fát, agyagot, almát
a színen nyüzsgő értelmes legyeknek,
hogy bitorolják birtokos hatalmát
eldicsekedvén felborzolt egeknek.*

*Kié a föld, hogy baglyok és vakondok,
és sasok, de még csúszómászó férgek,
egymást befalazó szapora bolondok
túrják és törik, használják a kérget?*

*Hogy földevők fejében öntudattá,
Bach-dallamokká finomult ki lisztje,
Dantékat tesznek előbb űzött vaddá,
majd azt vitatják, hogy kié a Lisztje!*

*Kit felnégyeltek, kit miként Homéroszt
hét hangyaboly szeretné csak magának.
S a föld csak ontja: balgát ont és héroszt,
ha egyszer Ádámot talált magának.*

*A többit maga végzi el a Bábel:
a szétszóratast s összetrombitálást.
Egymást tapossa bőszen Káin s Ábel,
és őt, a földet, mely nem foglal állást,*

*nem „szeret – nem szeret”, csak enged élni,
nem ellensége s nem is édesatyja
e nyüzsgésnek; hogy mitől kéne félni
a Bastille nem, csak Pompeji mutatja.*

Sziszifusz optimizmusa

Egyik megközelítésben például így áll: a megbékélés esélyeit még a pápua etika is ismeri, elismeri és bekalkulálja. Ennek ellenére a törzsi fázistól a nemzetkutató fázisig egyre világosabb, hogy nagyon kevés kiút, egerút, még igazi tévút is kevés maradt. Azon egyszerű oknál fogva, hogy valamennyi oldalon a tiszták és naivak is belekeveredtek. Csúnyább, de pontosabb: bele vannak keverve. Mindjárt az elején leszögezhető, hogy ha nem őrjöngeni, hanem tisztázni kell, akkor viszont a tiszták és naivak oldaláról mutatkozik, jelentkezik erre hajlandóság. Elégé *egyoldalú*. Gáll Ernő tudós, tehát a tiszták és naivak, nem az obergruppenkomisszárok oldalán áll. Ő az „egyoldalón” állva próbálja meg a sziszifuszi mutatványt: tisztázni, megfogalmazni, felmutatni, érvelni abban az ügyben, mely elmérgesedése óta teoretikus megoldást ismer ugyan, de nem él vele. Csak bunkóval, gumibottal, szuronnal és egyéb kattogással.

Másik megközelítésben egyszerűen bevalljuk: mennyire örülni kell legújabb könyvének (*A nacionalizmus színeváltozásai*, Literator Könyvkiadó, Nagyvárad, 1994.). Még akkor is, ha továbbra is nagyon sokáig az egyoldalú tárgyalókészség hátrányai miatt feszengve kell ott ülni az aulában, mikor kedvelt professzorunk, Erdély egyik szolgálatos lelkiismerete, aki a humanizmus viszontagsági könyvét is kiállította, s egy-